

АНАЛІЗ СТАНУ ПОВОДЖЕННЯ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ ВІДХОДАМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Згідно «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року» небезпечними відходами є відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, що створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними [1].

Небезпечні відходи утворюються в усіх виробничих процесах та видах господарської діяльності. Важливість обліку та ефективного управління потоками небезпечних відходів безсумнівна, по-перше, виходячи з їх небезпечних властивостей для довкілля й здоров'я людини, й, по-друге, виходячи із ресурсної цінності більшості їх видів.

Тому на стадії розроблення «Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2030 року» [2] було здійснено аналіз поточного стану системи управління небезпечними відходами на регіональному рівні, яких проводився за основними групами відходів, класифікованими за небезпечними складниками згідно [3].

На основі зібраних аналітичних даних щодо стану поводження з небезпечними відходами у Полтавській області були визначені пріоритетні види небезпечних відходів, що утворюються в області, та були виділені головні проблеми та ризики в даній сфері.

Пріоритетною групою небезпечних відходів за обсягом їх утворення є відходи, що містять метали та їх сполуки, серед яких найбільшими обсягами характеризуються відходи, що містять залізо та його сполуки, їх кількість у період 2010-2019 роки складала понад 97% від загальної кількості відходів металів й коливалася від 57 тис.тон до 152 тис. тон на рік.

Більша частина утворених відходів, які містять метали та їх сполуки, передається для перероблення чи видалення на спеціалізовані підприємства. Однак в Полтавській області налічується невелика кількість підприємств, на базі яких наявні й функціонують технології для здійснення операцій з їх перероблення, відповідно близько 20% обсягу утворених відходів, які містять метали, утилізується та близько 8% видаляються на потужностях підприємств області (за даними 2019 року), а основна частка утворених відходів металів (близько 58% від їх загальної кількості) передається на перероблення (близько 56%) та видалення (близько 2%)

спеціалізованим підприємствам, що розташовуються за межами Полтавської області.

Другою потужною групою небезпечних відходів є відпрацьовані нафтопродукти та відходи, що містять нафтопродукти, обсяги утворення яких у період 2010-2019 роки становили від 4 тис.тон до 10 тис. тон на рік. Водночас всього до 6% від загальної кількості утворених відпрацьованих нафтопродуктів (за даними 2019 року) переробляється на потужностях Полтавської області, тоді як близько 30% даних відходів розміщуються в місця видалення відходів на території області. Основна ж частина відпрацьованих нафтопродуктів передається на перероблення (близько 41%) спеціалізованим підприємствам за межі області.

Відповідно основними проблемами стосовно поводження з небезпечними відходами, що потребують особливої уваги, є наступні:

– значні обсяги утворення небезпечних відходів (при наявній нестабільній тенденції щодо їх утворення в останні роки): у 2019р. – 80,0 тис.тон, у 2018р. – 100,9 тис.тон, у 2017р. – 75,5 тис.тон;

– зростання видового складу небезпечних відходів, однак за обсягами утворення в останні роки домінуючими залишаються небезпечні відходи, які містять метали та їх сполуки;

– відсутність в регіоні необхідної інфраструктури оброблення/перероблення небезпечних відходів.

Основними загрозами в даній сфері виділено наступні:

– санітарно-екологічного характеру, пов'язані із зростанням ризику видалення небезпечних відходів у навколишнє середовище, що викликано відсутністю необхідних потужностей в області з їх перероблення;

– соціально-економічного характеру, пов'язані з обмеженим розвитком діяльності підприємств з перероблення вторинних ресурсів, що могло б забезпечити додаткові робочі місця та додаткові надходження у місцеві бюджети;

– загрози інституційні характеру, пов'язані з відсутністю ефективної системи управління небезпечними відходами, і як слідство неефективне планування і залучення необхідних інвестицій у дану сферу.

Література

1. Розпорядження КМУ від 8 листопада 2017 р. № 820-р «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року». Електронний ресурс: — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>

2. Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2030 року (проект). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.adm-pl.gov.ua/advert/opriyudnennya-dlya-obgovorennya-proektu-regionalniy-plan-upravlinnya-vidhodami-u-poltavskiy->

3. Наказу Держстату від 23.01.2015 №24 «Про затвердження переліків категорій, груп відходів і операцій поводження з відходами». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0024832-15#Text>